

Bakgrunn for vedtak

Statkraft SF/ Søknad om konsesjon for bygging og drift av		Middelthuns gate 29
Søker/sak:	Kjøllefjord vindpark i Lebesby kommune	Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Fylke/kommune:	Finmark fylke / Lebesby kommune	Telefon: 22 95 95 95 Telefaks: 22 95 90 00
Ansvarlig:	Arne Olsen, KTE	Sign.: <i>Arne Olsen</i> E-post: nve@nve.no Internett: www.nve.no
Saksbehandler:	Tormod Eggan, KTE	Sign.: <i>Tormod Eggan</i>
Dato:	27.08.03	Org. nr.: NO 970 205 039 MVA
Vår ref.:	NVE 200103742-51	Bankkonto: 0827 10 14156
Sendes til:	Statkraft SF, alle hørings- og orienteringsinstanser	

Statkraft SF: Søknad om konsesjon for Kjøllefjord vindpark i Lebesby kommune**Innhold**

1. Konklusjon	1
2. Søknad.....	2
3. Behandling.....	2
4. Merknader til søknaden.....	3
5. Kommunal planbehandling	6
6. NVEs vurdering av konsekvensutredningen	7
7. NVEs vurdering av søknaden	8
8. Avbøtende tiltak.....	12
9. Ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse	13

1. Konklusjon

Norges vassdrags- og energidirektorat har i brev av 27.08.03 godkjent konsekvensutredning for Kjøllefjord Vindpark i Lebesby kommune i henhold til plan- og bygningslovens kap VII-a.

Ut i fra en helhetsvurdering vil NVE gi Statkraft SF konsesjon i medhold av energiloven for å bygge og drive en vindpark på 40 MW i Kjøllefjord med tilhørende kraftledning og adkomstveg. Beslutningen om å gi konsesjon begrunnes i gode vindressurser, moderate produksjonskostnader, akseptable miljøvirkninger og gunstig lokalisering i forhold til infrastruktur. Det vil gis spesielle vilkår om å legge jordkabel ved flyplassen og at det skal tas hensyn til reindriftsnæringen under bygging og drift av anleggene. Det vil videre settes vilkår knyttet til utforming av veg, fargevalg på vindmøllene, vindmålinger og produksjonsregistreringer og last- og dimensjoneringskriterier.

2. Søknad

Statkraft SF søkte den 04.04.2003 om konsesjon til å bygge og drive en vindpark i Lebesby kommune, Finnmark fylke.

Om tiltaket

Den omsøkte vindparken vil ha en samlet installert effekt på 40 MW. Avhengig av hvilke vindturbiner som vil være tilgjengelige på markedet ved utbyggingstidspunktet vil nominell effekt for hver vindturbin være mellom 2 og 5 MW. Ved valg av turbiner med nominell ytelse på 2 MW vil vindparken bestå av 20 vindmøller, mens det ved vindturbiner på 5 MW vil være tilstrekkelig å installere 8 vindturbiner. Mellomløsninger vil være aktuelle.

Vindparken planlegges på Gartefjellet, i en høyde over havet varierende mellom ca 230 og 300 meter. Innenfor planområdet på Gartefjellet er det skissert en løsning som medfører at møllene plasseres langs 2 rekker som er lagt i en svak bue fra øst mot nordvest og som hver har en lengde på 2,5 til 3 km. Endelig lengde på rekkene vil avhenge av vindmøllenes størrelse. Ved valg av 5 MW vindturbiner vil det kunne bli tilstrekkelig å bygge møller langs en rekke.

Det er planlagt vei mellom alle vindturbinene. Ved hver vindturbin vil det bli planert montasjeplass for mobilkran som trengs i forbindelse med monteringen av vindmøllene.

Kraftledning fra 22 kV transformatoranlegg i hver vindturbin legges i grøft hovedsakelig i eller langs de interne veiene fram til den nye Gartefjellet transformatorstasjon som blir anlagt sentralt i vindparken. Det vil her bli installert en transformator med kapasitet 48 MVA. Transformatorstasjonen er kombinert med et servicebygg for betjening av vindparken.

Statkraft har utarbeidet en konsekvensutredning (KU) for tiltaket i medhold av plan- og bygningsloven kap. VII-a.

3. Behandling

Statkraft SF sendte den 06.04.2001 inn en melding om igangsatt planlegging av en vindpark i Lebesby kommune, etter plan- og bygningsloven kap. VII-a. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat "Bakgrunn for KU-program" av 01.11.02. NVE fastsatte et KU-program 04.11.02, etter at dette var blitt forelagt Miljøverndepartementet.

Høring av søknad

Søknaden med konsekvensutredning ble sendt på høring 08.04.03 til berørte instanser med frist for å avgi merknader 13.06.03. Høringen av søknad og konsekvensutredning ble kunngjort to ganger i lokalpressen og i Norsk Lysingsblad.

Følgende instanser fikk søknad og konsekvensutredning tilsendt til uttalelse: Lebesby kommune, Sametinget v/ Miljø og kulturvernavdelingen, Fylkesmannen i Finnmark, Finnmark fylkeskommune, Direktoratet for Naturforvaltning, Riksantikvaren, Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark, Reinbeitedistrikt 9, Norges Naturvernforbund, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Bellona, Norsk Ornitologisk Forening, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Kjøllefjord Jeger- og Fiskerforbund, Forsvarsbygg, Luftfartstilsynet, Telenor, Statnett SF, Nordkyn kraftlag AL og Varanger Kraft AS.

I tillegg fikk følgende søknad og konsekvensutredning til orientering: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og Direktoratet for brann- og elsikkerhet, Norsk Institutt for By- og regionforskning, Enova SF.

Statkraft orienterte selv alle berørte grunneiere, rettighetshavere, tekniske etater og kulturminnemyndighetene.

NVE har mottatt ni uttalelser til konsekvensutredningen og konsesjonssøknaden.

Møter

I forbindelse med høring av søknad og konsekvensutredning arrangerte NVE offentlig møte på samfunnshuset i Kjøllefjord, den 28.04.03. Møtet ble kunngjort i lokalpressen og lokale høringsinstanser og berørte grunneiere var spesielt invitert til å delta. På møtet deltok ca 120 personer.

I juni 2003 tok reinbeitedistrikt 9 v/ Nils Arvid Guttorm kontakt med NVE for å avtale et møte. 01.07.03 ble det holdt møte i Lebesby kommune der NVE, Lebesby kommune, reinbeitedistrikt 9, Reindriftsforvaltningen og områdestyret for Øst-Finnmark var representert. Reinbeitedistrikt 9 v/ advokat Thomas Hjermann fikk utsatt høringsfrist til 10.08.03.

4. Merknader til søknaden

Merknader fra kommunale- og regionale myndigheter

Lebesby kommune formidler i telefaks av 23.06.03 følgende innstilling fra Rådmannen:

"Lebesby kommune har gjennomgått konsekvensutredningen og kan konstatere at omsøkte utbygging vil få svært begrensede negative virkninger. Her er likevel momenter Lebesby kommune vil poengtere og sette noen vilkår for utbyggingen. Lebesby kommune vil sette følgende vilkår for utbyggingen:

Det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram som skal godkjennes av Lebesby kommune. Det vises til pkt. 7.18.2.

Utformingen av adkomstvegen og dens trase skal godkjennes av Lebesby kommune.

Linjetraseen fra vindparken og ned til trafoen i Kjøllefjord skal godkjennes av Lebesby kommune. Linjen må bl.a. gå i kabel under flyplassen.

Anlegget og veier skal ikke komme i berøring med nedslagsfelt for drikkevann.

Dersom ilandføring av materiell vil foregå slik at vannledningsnettet blir belastet på strekningen Kirkeelybrua – Christensenbruket, må denne skiftes ut (ca 300 meter).

Når det gjelder bruk av adkomstveien etter utbygging ønsker kommunen en dialog med utbygger om bruk av denne.

Lebesby kommune vil gå inn for ytterligere utbygging av vindparken for å utnytte den nedlagte infrastrukturen optimalt."

Finnmark fylkeskommune, ved fylkeskulturetaten, skriver i brev av 26.06.03 at det ikke er gjort systematiske registreringer innenfor planområdet, men at det er registrert steinaldertufter og graver i nærheten av planområdet. Fylkeskulturetaten antar at det kan finnes spor av villreinfangst i området. Ut fra deres kjennskap til området finner etaten det således sannsynlig at det kan være automatisk fredede kulturminner innen planområdet som ikke er påvist. Det kreves derfor en undersøkelse i tråd med undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens §9. Fylkeskulturetaten skriver videre at endelig uttalelse i saken ikke kan gis før undersøkelsen er fullført.

Fylkeskulturetaten minner om at tiltakshaver, etter kulturminnelovens § 10, skal bære utgiftene for kulturminnevernets undersøkelser. Etaten vil komme nærmere tilbake til den praktiske gjennomføringen av kulturminneundersøkelsene.

Fylkesmannen i Finnmark skriver i brev av 19.05.03 at de miljømessige konsekvensene av Kjøllefjord vindpark er beskjedne og synes i hovedsak å være knyttet til visuell eksponering. Fylkesmannen anser prosjektet for å være tilstrekkelig utredet.

Fylkesmannen har ingen innvendinger til at det gis konsesjon i henhold til de foreliggende planene.

Merknader fra sentrale myndigheter og interesseorganisasjoner

Sametinget skriver i brev av 06.06.03 at de anser undersøkelsesplikten jf PBL §33-2 som oppfylt hva gjelder kulturminner. Undersøkelsesplikten jf kulturminnelovens §9 anses imidlertid ikke som oppfylt, da det ikke er foretatt en tilstrekkelig detaljert registrering av kulturminner. Sametinget ber NVE medvirke til at tiltakshaver tar kontakt med dem for gjennomføring av kulturminneundersøkelser i henhold til kulturminneloven §9.

Sametinget har registrert at Statkraft SF har søkt om dispensasjon fra krav om reguleringsplan. Sametingets erfaring er at utarbeidelse av reguleringsplan vil føre til en ryddigere og mer oversiklig prosess med større forutsigbarhet og et klarere vern av eventuelt registrerte kulturminner i området. Det bes om at reguleringsplan blir utarbeidet.

Det påpekes at omsøkt vindpark i Kjøllefjord ligger med få kilometers avstand til planlagt vindpark på Skjøtningsberghalvøya. Sametinget påpeker at NVE burde tatt kontakt med Miljøverndepartementet for å pålegge tiltakshaverne å lage en felles melding og utføre en felles konsekvensutredning for disse tiltakene, jfr forskrift T-1281 etter plan- og bygningsloven kap VII-A. Man ville da få en sammenstilling av de samlede konsekvensene og man ville dermed ha et bedre beslutningsgrunnlag når konsesjonssøknadene behandles.

Direktoratet for Naturforvaltning (DN) skriver i brev av 13.06.03 at de på bakgrunn av konsekvensutredningen stiller seg positive til at det gis konsesjon for Kjøllefjord vindkraftverk. Ut fra det faktum at området har liten verdi for biologisk mangfold, samt vurdering av konsekvensene for landskapet, vil DN anse 5 MW møller som det mest gunstige alternativet. Landskapsvurderingen viser at bruk av 5 MW møller vil virke vesentlig roligere da møllene står på rekke, samt at de har lavere rotasjonshastighet.

Naturen i området er svært sårbar for vegetasjonsskader, og slike vil være synlige over store avstander. For å gjøre minst mulig skade i landskapet ber DN om at terrengbehandling foregår så skånsomt som mulig, og i samarbeid med landskapsarkitekt.

Statnett SF skriver i brev av 13.06.03 at de ikke kan akseptere tilknytning av vindkraftproduksjon som har en negativ påvirkning på nettet og forutsetter at utbygger ved dimensjonering av vindparken legger til grunn kravene som fremkommer i rapporten "Retningslinjer for tekniske krav til anlegg i norsk hovednett" fra Statnett og Sintef-rapporten "TR A5089, Retningslinjer for nettilkobling av vindkraftverk".

Statnett skriver videre at vindparken vil bedre effekt- og energibalansen i Finnmark om vinteren, mens det om sommeren, spesielt i flomperioder, vil medføre problemer med å få all kraften ut av området. Den omsøkte vindparken på 40 MW vil isolert sett ikke utløse behov for større investeringer i nytt overføringsnett, men ved utbygging av flere vindparker i Finnmark og Troms vil dette bli nødvendig. Vindparken vil medføre at transformatorkapasiteten mot sentralnettet i Adamselv må forsterkes med en ny direkte transformering mellom 132 kV og 66 kV.

Forsvarsbygg skriver i brev av 11.06.03 at konsekvensene for Forsvaret er tilstrekkelig utredet ut fra foreliggende forutsetninger om mølleplasseringer. Forsvarsbygg tar søknaden til etterretning.

Luftfartstilsynet skriver i brev av 25.04.03 at konsekvenser for luftfartens navigasjons-, kommunikasjons- og radaranlegg ikke er tilstrekkelig utredet. Det bes om at Statkraft pålegges å utrede eventuelle konsekvenser for slike anlegg og at dette gjøres i samarbeid med Avinor, tidligere Luftfartsverket, som operatør av anleggene.

Dalan Advokatfirma DA ved Thomas Hjermand skriver, på vegne av Reinbeitedistrikt 9, i brev av 10.08.03 at det i konsekvensutredningen er vist til at "nøkkelpersoner" i den lokale reindriftsnæringen har vært orientert og kontaktet jevnlig for å utveksle erfaringer og informasjon gjennom hele utredningsprosessen. Hjermand skriver at "nøkkelpersonene", Nils A. Guttrom og Lars M. Gaup, ble oversendt utkastet til utredning midt i den mest hektiske slaktesesongen, og med svært kort svarfrist, slik at de ikke fikk noen reell mulighet til å behandle utkastet i distriktet, fremsette merknader og gi uttalelse til utkastet. Dette har medført at reindriftsutøvernes synspunkter ikke er kommet frem i tilstrekkelig grad i rapporten.

Den vesentligste feilen i rapporten er at området der inngrepet planlegges, kun brukes "sporadisk" som kalvingsområde. Reineierne gjør gjeldende at området er et viktig kalvingsområde i betydelig større omfang enn det som er lagt til grunn i konsekvensutredningen. Området der Statkraft (og andre) planlegger betydelige inngrep er også helt avgjørende for driftsopplegget for reindistriktet. På høsten samles all rein i den sørvestlige delen av Nordkynhalvøya, der Dyrfjordhalvøya og Skjøtningsberghalvøya inngår som de viktigste områdene. De fungerer som beitehager i forbindelse med at det tas ut høvelige flokker for å foreta merking, skilling, flokkstrukturering og slakteuttak. I tillegg brukes området til oppsamling før flytting til vinterbeitet. Reineierne er også bekymret for at inngrepet vil virke som en sperre/hindring for trekk og driving av rein på halvøya.

I rapporten beskrives området på Galtefjellet som nærmest utilgjengelig grov steinur. Dette sier reineierne seg helt uenige i. Det er et betydelig beitepotensial som ligger flekkvis mellom steinblokkene i urlandskapet og området er en viktig lufteplass på varme sommerdager med insektsplager. Området har også den lengste beitesesongen av distriktets barmarksbeiter, da snøen legger seg sent og forsvinner tidlig.

For reineierne er det viktig at det legges vekt på at Dyrfjordhalvøya og Skjøtningsberghalvøya til sammen danner et eget regionalt habitat for reinen, da Blåfjellhengene, alle fritidshyttene samt veien mellom Oksevåg og Kifjord danner en barriere for fri frem- og tilbakeferdsel i nord-sørretning. Betydningen av Statkrafts inngrep må vurderes i sammenheng med de varslede planer fra Norsk Miljøkraft om en svært omfattende utbygging på Skjøtningsberghalvøya.

I konsekvensutredningen er det tatt utgangspunkt i det reduserte reintallet i distriktet da man var nede i en bølgedal i 2000/2001. Hjermand skriver at det korrekte må være å legge til grunn antall rein fastsatt i 1996 av Landbruksdepartementet på 5000 dyr i vinterflokk. Distriktets reintall tilsvarer nå nevnte tall.

Nyere forskning viser at inngrep i reinbeiteområder har betydelig større konsekvenser enn man tidligere har lagt til grunn. Det er nå alminnelig aksept for at unnvikelseeffekten fra inngrep har betydelig større konsekvenser enn det direkte beitetapet. Vindmølleparkenes betydning for hvilke unnvikelseeffekter reineierne påføres i sin næring, har man ingen dokumentasjon i form av vitenskapelige undersøkelser. Reineierne mener likevel at det er overveiende sannsynlig at de høye konstruksjonene med roterende blader, sammen med støy, vil ha stor betydning for reinens adferd. Det vises her til deres egen bruk av stengsler og lyd i forbindelse med driving av rein, og de gamle fangstanlegg – som med sin beskjedne utførelse hadde virkning for reinens adferd slik at de ble fanget.

Reineierne bestrider også konsekvensutredningens postulat om at tamrein generelt har mindre frykt- og fluktadferd enn villrein, og at dette er et viktig poeng for saken. I denne saken er forholdet mellom tam- og villrein uvesentlig, det er omfanget av tamreins frykt- og fluktadferd som er avgjørende for reindriftsnæringen.

Under henvisning til ovenstående fastholder reinbeitedistrikt 9 sitt standpunkt om at det må nektes konsesjon for bygging av vindmøllepark på Dyrfjordhalvøya. Subsidiært ønskes det at avgjørelsen av konsesjonssaken utsettes og saken utredes grundigere. Det omsøkte inngrep må også vurderes i sammenheng med andre gjennomførte og planlagte/varslede inngrep i distriktets beiteland. Her vises til de omfattende planene om ytterligere vindmøllepark på Skjøtningsberghalvøya (160 møller), de tre vasskraftutbyggingene i distriktets beiteareal, alle veiene og andre utbygginger.

5. Kommunal planbehandling

NVE har på møtene med Lebesby kommune tatt opp forholdet til kommunal planbehandling. NVE har i prosessen hatt et nært samarbeid med Lebesby kommune. I forbindelse med søknad om konsesjon etter energiloven, søkte Statkraft SF Lebesby kommune om dispensasjon for reguleringsplikten.

Lebesby kommune ga 27.06.03 Statkraft SF dispensasjon fra kravet om å utarbeide reguleringsplan. Lebesby kommune presiserer i dispensasjonsvedtaket at kommunen anser prosessen med konsekvensutredning som tilstrekkelig for å ivareta egne interesser samt interesser for andre myndigheter og folk i alminnelighet.

6. NVEs vurdering av konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen har tatt utgangspunkt i en turbinstørrelse på 2 MW. Det er i tillegg utført visualiseringer for en vindpark med 5 MW vindturbiner. Når det gjelder virkninger for landskap, inngrepsfrie naturområder og reindrift er det i følge konsekvensutredningen sannsynlig at valg av store vindturbiner vil gi noe mer positiv virkning enn valg av mindre. Men konsekvensutredningen forventer ikke vesentlige forskjeller i konsekvensene for de ulike utredningstemaene ved ulik turbinstørrelse.

Reindrift

Reinbeitedistrikt 9 ved advokat Thomas Hjermann mener primært at konsesjonssøknaden bør avslås. Subsidiært ønsker en at saken utsettes og vurderes grundigere. Reinbeitedistriktet mener også at vindparken vil få større negative konsekvenser for rein og utøvelse av reindrift enn det fagutredningen konkluderer med. Reinbeitedistriktet har også kritiske kommentarer til hvordan utredningen har foregått og kontakt med distriktet.

Statkraft har kommentert uttalelsen i brev av 21.08.03, vedlagt notat fra fagutreder, Universitetet i Oslo, datert 20.08.03. Statkraft og Universitetet i Oslo har dokumentert grunnlaget for å tilbakevise påstander om mangelfull kontakt mellom reinbeitedistriktet og fagutreder, samt påstander om feil og mangelfulle opplysninger i utredningen.

NVE mener på bakgrunn av dokumentasjonen fremlagt av Statkraft og Universitet i Oslo, at den måten fagutredningen er utført på, herunder kontakt med reinbeitedistriktet, er tilfredsstillende.

Uttalelsen fra reinbeitedistriktet om de faktiske forhold knyttet til dagens reindrift står etter NVEs syn ikke i motsetning til det som fremkommer av konsekvensutredning og fagutredning, men gir et utfyllende bilde av situasjonen og noen av de utfordringer som reindriften står overfor knyttet til utbygging av infrastruktur i dagens samfunn. NVE mener at fagutredningen om reindrift, som blant annet er basert på norske og internasjonale studier, gir et balansert bilde av mulige konsekvenser av en utbygging av vindkraft på Gartefjellet. NVE finner at rapporten fra Universitetet i Oslo dekker NVEs krav til utredning for reindrift fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

Kulturminner

Sametinget ber NVE medvirke til at tiltakshaver tar kontakt med dem for gjennomføring av kulturminneundersøkelser i henhold til kulturminneloven §9. Finnmark fylkeskommune minner også om undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens §9. NVE vil informere Statkraft SF om undersøkelsesplikten i eget brev.

Felles konsekvensutredning

Sametinget påpeker at NVE burde tatt kontakt med Miljøverndepartementet for å pålegge tiltakshaverne i Lebesby å lage en felles melding og utføre en felles konsekvensutredning for disse tiltakene, jfr forskrift T-1281 etter plan- og bygningsloven kap VII-A.

NVE vurderer kontinuerlig om det er behov for å samordne prosesser knyttet til planlagte vindparker. I dette tilfelle har NVE vurdert det som uaktuelt å pålegge Statkraft og Norsk Miljøkraft en felles konsekvensutredning. Dette er to ulike selskaper med ulike fremdriftsplaner, og totalvirkninger bør eventuelt vurderes når neste konsekvensutredning og søknad vurderes.

Luftfart

Luftfartstilsynet ber om at Statkraft pålegges å utrede eventuelle konsekvenser for luftfartens navigasjons-, kommunikasjons- og radaranlegg, og at dette gjøres i samarbeid med Avinor, tidligere Luftfartsverket, som operatør av anleggene. NVE forutsetter at Statkraft SF tar kontakt med Avinor for å avklare eventuelle problemstillinger.

Landskap

Inter Pares har utredet konsekvensene for landskap og foretatt fotovisualiseringer. NVE finner at denne rapporten dekker NVEs krav til utredning fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

Fugl, annen fauna og flora

NINA/NIKU har utredet konsekvenser for fugl, annen fauna og flora ved den planlagte vindparken. NVE finner at denne rapporten dekker NVEs krav til utredning fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

Friluftsliv, støy og forurensning

Statkraft Grøner har utredet konsekvenser for friluftsliv, støy og forurensning ved den planlagte vindparken. NVE finner at rapportene dekker NVEs krav til utredning fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

Konklusjon

På bakgrunn av konsekvensutredning av 04.04.03 fra Statkraft og innkomne merknader, finner NVE at utredningsplikten i henhold til utredningsprogrammet og reglene i plan- og bygningslovens kap VII-a med forskrifter, er oppfylt.

7. NVEs vurdering av søknaden

Vind

Planområdet ligger på Gartefjellet, i en høyde på mellom 230 og 300 moh. Landskapet har en jevn bølgende overflate som i vest og nord ender i en bratt skrent mot havet. Statkraft anslår at gjennomsnittlig vindhastighet 50 meter over bakken ligger i overkant av 9 m/s.

NVE vurderer de oppgitte vindforholdene på over 9 m/s for et større område på Gartefjellet som svært gode for vindkraftproduksjon.

Økonomi

Ved 40 MW installert effekt antar Statkraft at nettoproduksjonen vil bli 155 GWh. De totale investeringskostnadene anslås til 320 millioner kroner. Av dette utgjør overføringsledning og nettilknytning i Kjøllefjord ca 6 millioner kroner. Samlet investering tilsvarer ca 8000 kr/kWh. Statkraft antar videre 5,5 øre/kWh i driftskostnader. I tillegg kommer bl.a. skatteutgifter, slik at samlet årlige driftsutgifter kommer på 9 øre/kWh, tilsvarende 14 millioner kroner per år. Til fradrag kommer driftstilskudd som nå utgjør 4,65 øre/kWh.

Reindrift

På Dyfjordhalvøya er det Reinbeitedistrikt 9, med 11 driftsenheter som har beiterettighetene. Fastsatt reintall er inntil 5000 dyr. Hele Dyfjordhalvøya har relativt godt sommerbeite. Det foregår noe kalving i og nær planområdet, men dyrene bruker området i relativt liten grad på vår og sommer. Området brukes i større grad om høsten i forbindelse med samling før dyrene drives mot vinterbeiteområdene. Totalt sett vurderes området å ha middels til stor verdi for reindrifta.

Fagrapporten for reindrift omtaler tidligere utførte studier og erfaringer med rein og vindmøller, samt relevante studier av rein og andre tekniske inngrep. Videre beskrives viktige faktorer som påvirker atferden til reinsdyr; herunder sesong, kjønn og alder, tamhetsgrad, beitekvalitet, populasjonsstørrelse og effekter fra andre forstyrrende inngrep i området. På bakgrunn av kjente studier og andre erfaringer konkluderes det med at det fremdeles er usikkerhet om hvordan en vindpark vil påvirke tamrein, og at det derfor er vanskelig å definere influensområdet for påvirkning. En grunn til dette er at de fleste studiene har sett på villrein/caribou som er mer sensitive enn tamrein. Det påpekes at den menneskelige aktiviteten vil påvirke dyrene betydelig mer enn konstruksjonene i seg selv. Det foreslås derfor at menneskelig aktivitet begrenses mest mulig ved kalvingsområdene, samt at aktivitet bør gjøres mest mulig forutsigbar. Fagutredningene vurderer at på lang sikt vil influensområdet for påvirkning begrense seg til selve vindparkområdet med en buffersone på 100 meter. Det er på den bakgrunn beregnet at beitearealet vil kunne reduseres med 2,34 km², noe som medfører en reduksjon i bæreevnen tilsvarende maksimalt 23 dyr av en tillatt populasjon på inntil 5000 dyr.

Fagutredningen konkluderer med at konsekvensene for selve reindrifta i driftsfasen av vindparken vil bli små. Selve vindparkområdet er den delen av området som er minst tilgjengelig for dyrene, og det direkte beitetapet vil bli ubetydelig. Det antas at halvøya vil bli noe mindre brukt som kalvingsområde, men at det vil være mulig å bruke mesteparten av halvøya som før. Under anleggsfasen vil det kunne være vanskeligere å bruke halvøya som oppsamlingsplass. Bruken om våren og sommeren, spesielt kalving vil bli påvirket. De totale konsekvensene om våren og sommeren under anleggsperioden vil imidlertid være relativt små fordi området brukes forholdsvis lite denne årstiden. Fagutredningen tar også opp de sosiale konsekvenser for reinsamene av at vindparken etableres. Det vises til at reinsamene frykter at en etablering av en vindpark på Gartefjellet vil påvirke området negativt slik at reindrifta ikke kan bruke området som før. Denne usikkerheten og frustrasjonen påvirker livskvaliteten for det lokale samemiljøet i negativ retning.

Som avbøtende tiltak foreslås det å begrense den menneskelige aktiviteten i området. Dette kan gjøres ved å stenge atkomstvegen for offentlig motorferdsel. Videre poengteres det at en bør legge anleggs- og vedlikeholdsarbeid i størst mulig grad til den tiden av året der dyrene ikke bruker området, det vil si å unngå kalvingsperioden og høsten da området brukes som oppsamlingsplass. Et gjerde langs halvøyas sørlige grense vil hindre at dyrene trekker for tidlig ut av området om høsten. Det foreslås også å plante gress som kompensasjon for direkte beitetap. Ved bruk av helikopter bør en unngå direkte overflyging av reinflokker.

Det foreslås å gjøre oppfølgende undersøkelser på interaksjoner mellom vindmøller og frittgående reinsdyr. Registreringene bør pågå i minst seks år, to år før, to år under og to år etter bygging. Videre foreslås det å gjøre oppfølgende undersøkelser av de sosiale konsekvenser for samemiljøet.

Reinbeitedistrikt 9 ved advokat Thomas Hjermann mener primært at konsesjonssøknaden bør avslås. Subsidiært ønsker en at saken utsettes og vurderes grundigere. Det påpekes at vindparken også må vurderes i sammenheng med andre inngrep i distriktets beiteland, herunder planlagt vindpark på

Skjøtningberghalvøya, tre vannkraftutbygginger, alle veier og andre utbygginger i området. Videre reageres det på omtalen av områdets betydning som kalvingsområde. Reinbeitedistriktet mener at bruken og betydningen som kalvingsområde er større enn det fagutredningen om reindrift legger til grunn. Det reageres også på beskrivelsen av Gartefjellet som beiteområde; en mener beitepotensialet flekkvis er betydelig. Reineierne mener også at konsekvensene for reindriften vil være mer negative enn det fagutredningen om reindrift konkluderer med.

Fagutredningene har i notat av 20.08.03 dokumentert grunnlaget for å tilbakevise påstandene fra Reinbeitedistrikt 9 ved advokat Hjermann som gjelder både mangelfull kontakt mellom fagutredningene og Reinbeitedistrikt 9 og påstandene om at fagutredningen bygger på feil og mangelfulle opplysninger, herunder påstander om feil vedrørende områdebeskrivelsen, beitegrunnlaget, driftsformene i området, reintall og kunnskap om inngrepets betydning.

NVE tar til etterretning at reindriftsforvaltningen ikke har avgitt uttalelse i saken.

Uttalelsen fra reinbeitedistriktet om de faktiske forhold knyttet til dagens reindrift står etter NVEs syn ikke i motsetning til det som fremkommer av konsekvensutredning og fagutredning, men gir et utfyllende bilde av situasjonen og noen av de utfordringer som reindriften står overfor knyttet til utbygging av infrastruktur i dagens samfunn. Reinbeitedistriktet mener imidlertid at vindparken vil få større negative konsekvenser for rein og utøvelse av reindrift enn det fagutredningen konkluderer med. NVE mener at fagutredningen om reindrift, som blant annet er basert på norske og internasjonale studier, gir et balansert bilde av mulige konsekvenser av en utbygging av vindkraft på Gartefjellet. Det er grunn til å anta at en vindkraftutbygging på Gartefjellet på sikt vil gi moderate og akseptable konsekvenser for rein og reindrift i en driftsfase, gitt at en stenger veiene for alminnelig motorisert ferdsel, og søker å begrense aktiviteten i kalvingstida og den viktigste perioden om høsten. Oppsetting av gjerde for å hindre for tidlig trekk ut av området om høsten bør vurderes i samråd med reineierne.

Av andre mulige tiltak i reinbeitedistriktets område som vil kunne få virkning for utøvelse av reindrift, er blant annet planer om et vindkraftverk og tre mindre vannkraftverk. NVE finner ikke at disse prosjektene bør ha vesentlig betydning for vurderingen av foreliggende prosjekt. Totalvirkninger bør eventuelt vurderes når disse søknader behandles.

NVE vil derfor ikke imøtekomme reinbeitedistriktets krav om at konsesjonssøknaden bør avslås, subsidiært utsettes på bakgrunn av konsekvenser for reindriften.

Når det gjelder fagutredningens forslag om oppfølgende undersøkelser, mener NVE at krav om slike undersøkelser bør settes i områder der det er sannsynliggjort at det vil kunne være store konsekvenser av en vindkraftutbygging. Gartefjellet er etter NVEs vurdering ikke et slikt område.

NVE vurderer tiltakets virkning for reindrift som moderate og akseptable i forhold til de samfunnsmessige fordeler som oppnås.

Forsvaret

NVE konstaterer at Forsvaret tar planene til etterretning.

Landskap

Hvordan folk oppfatter landskap og landskapsinngrep vil være forskjellig. Mange vil kunne oppfatte vindmøller som et forstyrrende element som reduserer inntrykket av uberørt natur. Virkningene i anleggsfasen vil være knyttet til terrenginngrep ved bygging av veier, vindmøllefundamenter og kraftledning. I driftsfasen vil vindparkens virkning på landskapet være avhengig av hvilken avstand vindparken oppleves i fra. Vindparken vil bli synlig fra deler av bebyggelsen i Snattvika, øst i Kjøllefjord og fra Dyfjord. Vindparken vil ikke dominere synsinntrykket fra bebyggelsen, og etter NVEs vurdering er avstanden til bebyggelsen akseptabel. Vindparken vil bli synlig ved innseilingen til Kjøllefjord, men i følge konsekvensutredningen vil møllene ikke stå i særlig konkurranse med klippekysten rundt Finnkjerka.

Nettilknytning vil i liten grad beslaglegge nye områder, ettersom den på store deler av strekningen planlegges parallelt med eksisterende ledning. Inngrep i forbindelse med anleggsveien vil ved oppstigning til Gartefjellet bli eksponert, samt at veiene vil bli godt synlige oppå selve Gartefjellet. Anleggsveien planlegges delvis i samme korridor som kraftledningen.

NVE vurderer de landskapsmessige virkningene som akseptable.

Kulturminner

Det finnes ifølge konsekvensutredningen ingen kjente automatisk fredete kulturminner i planområdet, men det antas som sannsynlig at det finnes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i området. Ut fra det en kjenner til vil virkningen for kulturminner være av visuell karakter. Vindparken vil ligge i god avstand til Finnkjerka, og vil ikke være synlig fra kulturminnet.

NVE vurderer eventuelle virkninger for kulturminner som små og akseptable.

Fugl

Vindmøllers innvirkning på fuglefaunaen kan deles inn i tre forhold; Kollisjon med vindmøller, forstyrrelse- og skremseffekt og nedbygging og forringelse av biotoper.

I land med lenger erfaring enn Norge når det gjelder vindmøller, konkluderes det med at konflikt mellom fugl og vindmøller generelt er moderat, og at fugl sjelden kolliderer med vindmøller. I enkelte områder med store fuglekonsentrasjoner eller spesielt viktige områder for resting, beiting og hekking, kan etablering av vindmøller føre til reduksjon av viktige områder for arter. Det vil også være viktig å ha fokus på arter som Norge har et spesielt ansvar for og arter på den norske rødlista.

Det er ifølge konsekvensutredningen svært få fugler i planområdet, og få arter som hekker i området. Konsekvensutredningen vurderer vindmøllenes virkning for fugl til å være ubetydelige. Konsekvensutredningen sier videre at kraftledningens virkning for fugl vil være begrenset ettersom trekkretningen for de fleste artene ikke krysser lineføringen.

NVE vurderer eventuelle virkninger som akseptable.

Friluftsliv og verneinteresser

Vindkraftverket endrer landskapsbildet ved at det kommer høye, tekniske installasjoner og det vil oppstå støy fra vindmøllene, noe som vil virke forstyrrende på friluftslivsopplevelsen i nærområdet. Reduksjon av inngrepsfrie naturområder vil for noen oppfattes som negativt i forhold til friluftslivsopplevelsen.

Områdene som berøres av planene har ifølge konsekvensutredningen svært liten verdi for friluftsliv. Ingen kjente verneinteresser vil berøres av tiltaket, men inngrepsfrie naturområder reduseres. Villmarkspregede områder reduseres med ca 3,2 km², inngrepsfri sone 1 reduseres med 0,8 km² og inngrepsfri sone 2 reduseres med 8,3 km².

NVE vurderer virkningene som akseptable.

Støy

SFTs anbefalte retningslinjer for industristøy angir en grense på 40 dBA ved boliger og hytter. Støy fra vindturbiner øker med økende vindstyrke. Det er vanlig å vurdere støy fra vindmøller ved 8 meter per sekund fordi vindens eget støynivå og annen bakgrunnstøy vil overstige støyen fra vindmøllene ved høyere vindhastigheter. Beregnet lydnivå ved nærmeste bebyggelse ligger under SFTs retningsgivende støygrenser, og konsekvensutredningen konkluderer med at støy ved nærmeste boligområde (ca 30 dBA) vil være tilnærmet uheyrbar. I anleggsfasen vil støy fra tyngre kjøretøyer og anleggsmaskiner være dominerende støykilder, men arbeidene vil være tidsmessig begrenset.

NVE anser i utgangspunktet at dersom støynivået ved boliger kommer under 37 dBA, så er dette uproblematisk. NVE vurderer de støymessige virkningene av Kjøllefjord Vindpark som akseptable.

Vegetasjon og annet dyreliv

Vindparken vil hovedsakelig berøre skrinne partier med lite vegetasjon. Annet dyreliv er sparsomt, og virkningene for vegetasjon og annet dyreliv vil i følge konsekvensutredningen være ubetydelig eller svært liten. NVE vurderer virkningene som akseptable.

Samfunnsmessige virkninger

Prosjektet vil i anleggsfasen totalt kunne gi ca 180 årsverk over en periode på ca 15 måneder.

Vindkraftverket kan gi ca 2-3 arbeidsplasser i Kjøllefjord i driftsfasen. Lebesby kommune har innført eiendomsskatt, og dette vil kunne gi ca 1,5 millioner kroner i årlige skatteinntekter til kommunen.

NVE ser at vindparken vil ha positiv virkning for aktivitet, sysselsetting og skatteinntekter i området.

8. Avbøtende tiltak

NVE konstaterer at Statkraft gjennom prosessen har tilpasset planene for å avbøte eventuelle negative virkninger for landskap, kulturmiljø, reindrift, fugl og friluftsliv.

NVE vil minne om energilovforskriftens § 3-4 som omhandler vilkår for konsesjon for elektriske anlegg. Under bokstav b) om miljø og landskap står det;

"Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.

Overholdelse av denne bokstav kan undergis tilsyn etter bestemmelse av Norges vassdrags- og energidirektorat"

Vi anbefaler at det settes vilkår til konsesjonen om at det under anleggsarbeidene tas hensyn til reindriftsnæringen ved blant annet å begrense aktiviteten i kalvingstida og den viktigste perioden om høsten. Eventuell bruk av anleggsveien utover drift og vedlikehold av vindparken avklares mellom Statkraft, Lebesby kommune og reindriftsnæringen. Vi anbefaler videre at det settes vilkår om at kraftoverføringen fra vindparken til Kjøllefjord transformatorstasjon legges som jordkabel ved passering av flyplassen, jfr uttalelse fra Lebesby kommune.

Lebesby kommune sier i sin uttalelse at de setter som vilkår til utbyggingen at det bl.a. skal utarbeides en miljøoppfølgingsplan, at anlegget ikke skal berøre nedslagsfeltet for drikkevann og at vannledningsnett ved Kirkeelvbua - Christensenbruket må skiftes ut hvis den blir belastet. NVE anbefaler ikke at disse vilkårene knyttes til selve konsesjonen, men at disse forholdene løses i samarbeid mellom kommunen og Statkraft SF.

9. Ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse

Statkraft SF tar sikte på å oppnå minnelige avtaler med berørte grunneiere/rettighetshavere. I tilfelle dette ikke er mulig søker Statkraft SF om ekspropriasjonstillatelse i medhold av ervervslova av 23.10.59 § 2 nr 19 for rett til å disponere nødvendig grunn for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport i forbindelse med bygging, drift og vedlikehold av anleggene. Det søkes også i medhold av samme lovs § 25 om forhåndstiltredelse til å sette i gang arbeidet før skjønn er avholdt. Dette vil energimyndighetene ta standpunkt til på et senere tidspunkt.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved å bygge vindparken utvilsomt vil være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. NVE vil av den grunn tildele ekspropriasjonstillatelse.